

پایانترم/پروژه درس هوش مصنوعی

موضوع:

پروژه تشخیص جنس قطعه با ضربه

استاد درس:

دکتر ذبیحی فر

گروه:

4..041219

4..041..9

4..047499

امیرحسین جامه بزرگ

محمدحسين ابراهيمي

سبحان مشهدی

پاییز ۱۴۰۳

فهرست:

۲.	قدمه:
۴.	ىعرفى پروژە:
۴.	مقايسه Classification و Regression كاربردها و تفاوت ها:
۵.	ديتاست پروژه:
۶.	چالشهایی که در انجام این پروژه به آن برخوردیم:
۶.	کیفیت و کمیت دادهها:
۶.	نویز و عوامل محیطی
۶.	نیروی وارده به قطعات
۶.	پیچیدگی جنس مواد
٧.	طراحی مدل یادگیری ماشین
٩.	کد زده شده به زبان پایتون همراه توضیحات جزئی:
٩.	سلول ۱:
٩.	توضيحات مربوط به كتابخانه librosa:
٩.	توضیحات مربوط به کتابخانه tensorflow:
١٠	توضیحات مربوط به کتابخانه sklearn:
١٠	توضیحات مربوط به کتابخانه Os:
١,	سلول ۲:
١,	سلول ۳:
11	سلول ۴:
١۷	سلول ۵:
١۷	سلول ۶:
۱۶	سلول ۷:

18	سلول ۸:
١٧	سلول ٩:
١٨	افزودن لايهها به مدل:
۲۳	سلول ۱۰:
74	سلول ۱۱:
79	سلول ۱۲:
۲۷	سلول ۱۳:
۲۸	سلول ۱۴:
٣٠	تست کد و پیش بینی صدای ضربه به قطعات جدید:
٣٠	تست اول:
٣٠	تست دوم:
٣١	منابع:

فهرست شكلها:

۵	شکل ۱ – فولدر های دیتاست موجود در فایل ارائه پروژه
۴	شکل۲- مقایسه Classification و Regression
18	شکل۳- مسیر فایل ها و دایر کتوری دادهها (دیتاست)
۲۳	شکل۴- خروجی نمودار تغییرات دقت برحسب هر اپوک
۲۵	۔ شکل۵– خروجی ماتریکس کانفیوژن برای دیدن پیش بینی ها

مقدمه:

در دنیای امروز، استفاده از فناوریهای نوین بهویژه هوش مصنوعی (AI) و یادگیری ماشین (ML) برای حل مسائل پیچیده و خودکارسازی فرآیندها بهطور فزایندهای گسترش یافته است. یکی از کاربردهای جذاب و نوظهور این فناوریها، شناسایی جنس مواد مختلف از طریق تحلیل دادههای صوتی است. صدای ضربه زدن به مواد مختلف، به دلیل تفاوت در ساختار فیزیکی و خواص مکانیکی آنها، الگوهای منحصربهفردی ایجاد می کند که قابل تحلیل و طبقهبندی هستند.

این پروژه با هدف شناسایی جنس مواد مختلف نظیر چوب، پلاستیک، فلز، شیشه و ... از طریق تحلیل صدای تولید شده هنگام ضربه زدن به آنها طراحی شده است. برای دستیابی به این هدف، ابتدا مجموعهای از دادههای صوتی شامل ضبط صداهای ضربه برای انواع مختلف مواد جمعآوری شده است. سپس از این دادهها برای آموزش یک مدل شبکه عصبی مصنوعی استفاده شده تا سیستم بتواند جنس مواد را بهصورت خودکار و با دقت بالا پیشبینی کند.

اهمیت این پروژه نه تنها در کاربردهای صنعتی مانند شناسایی خودکار قطعات در خطوط تولید، بلکه در حوزههای دیگر مانند بازرسی کیفیت مواد، بازیافت هوشمند و حتی تشخیص مواد در محیطهای غیرقابل دسترس مشهود است. استفاده از صدای تولید شده به عنوان یک داده کمهزینه و غیرتهاجمی برای شناسایی مواد، روش پیشنهادی را به راهکاری کارآمد و خلاقانه تبدیل می کند.

در این گزارش، فرآیند جمعآوری دادهها، طراحی و پیادهسازی مدل شبکه عصبی، و تحلیل نتایج به تفصیل بررسی شده است. هدف این گزارش، ارائه یک راهنمای جامع از مراحل انجام پروژه و بیان نقاط قوت و چالشهای آن است.

معرفی پروژه

معرفي پروژه:

در این پروژه قصد داریم با استفاده از داده های صوتی ای که خودمان رکورد و ضبط کردهایم، جنس موادی که به آن ضربه میزنیم را تشخیص دهیم. بدین منظور نیاز است که درمورد هر بخش به طور مجزا توضیحاتی ارائه دهیم:

مقايسه Classification و Regression كاربردها و تفاوت ها:

Regression و Classification دو وظیفه اصلی و متمایز در یادگیری ماشین هستند. هرچند هر دو به مدلسازی و پیشبینی مربوط میشوند، اما تفاوتهای مهمی در هدف، خروجی، و کاربرد آنها وجود دارد. به طور کلی زمانی که دیتاست محدود باشد از طبقه بندی انها استفاده میکنیم ولی اگه دیتاست خیلی بیشتر باشد و اصلا نمیتوانیم انها را طبقه بندی کنیم باید از رگرسیون استفاده کنیم.

: Classification

- هدف، پیشبینی کلاس یا دستهبندی داده است.
- دادههای خروجی دستهای یا گسسته (Discrete) هستند.
- مثال: تشخیص اینکه یک ایمیل "اسپم" است یا نه، یا پیشبینی جنس ماده مانند چوب یا فلز.

: Regression

- هدف، پیشبینی یک مقدار عددی (پیوسته) است.
- دادههای خروجی پیوسته (Continuous) هستند.
- مثال: پیشبینی قیمت یک خانه یا دما در روز بعد.

Regression Data

X ₁	X ₂	Х3	Хp	Υ
				5.2
				1.3
				23.0
				7.4

Numeric Target

Classification Data

X ₁	X ₂	Х3	Хp	Υ
				cat
				dog
				cat
				cat

Categorical "Labels"

شكل ٢- مقايسه Classification و Regression

دیتاست پروژه:

برای اجرای این پروژه و آموزش مدل هوش مصنوعی، نیاز به یک دیتاست مناسب از دادههای صوتی داشتیم که بازتابدهنده ویژگیهای صوتی مرتبط با انواع مواد مختلف باشد. به همین منظور، مجموعهای از دادهها شامل صدای ضربه زدن به مواد مختلف جمعآوری شده است. فرآیند جمعآوری دادهها به این صورت انجام شده است که با استفاده از یک ابزار فلزی یکسان، به هفت نوع ماده مختلف شامل موارد زیر ضربه زدهایم:

- چوب
- شیشه
 - فلز
- سرامیک
- كارتون (مقوا)
- ورق فلزی نازک
 - پلاستیک

برای هر ماده، چندین نمونه صوتی ضبط شده و در پوشههای جداگانه ذخیره شده است. این ساختار پوشهبندی، امکان سازماندهی بهتر دادهها و دسترسی آسانتر در مراحل پیشپردازش و آموزش مدل را فراهم می کند. شکل زیر ساختار پوشهها و نحوه سازماندهی فایلهای صوتی را نشان می دهد:

Carton	12/12/2024 7:43 PM	File folder
Glass	12/13/2024 11:53 AM	File folder
Metal	12/13/2024 12:10 PM	File folder
Plastic	12/13/2024 11:36 AM	File folder
Roll	12/12/2024 7:43 PM	File folder
Seramic	12/13/2024 11:59 AM	File folder
Wood	12/13/2024 12:20 PM	File folder

شکل۱- فولدر های دیتاست موجود در فایل ارائه پروژه

هر فایل صوتی در این دیتاست دارای کیفیت مناسب و با نرخ نمونهبرداری ثابت ضبط شده است تا از یکنواختی دادهها اطمینان حاصل شود. همچنین، تلاش شده تا شرایط محیطی مانند نویز پسزمینه کنترل شود تا تأثیر عوامل مزاحم کاهش یابد.

این دیتاست به گونهای طراحی شده است که شامل ویژگیهای صوتی منحصربه فرد هر ماده باشد، که مدل بتواند با استفاده از آنها جنس ماده را تشخیص دهد. در مجموع، این داده ها نقش اساسی در دقت و عملکرد مدل هوش مصنوعی ایفا خواهند کرد.

چالشهایی که در انجام این پروژه به آن برخوردیم:

اجرای پروژهای که هدف آن تشخیص جنس مواد بر اساس صدای ضربه است، با چالشهای مختلفی روبهروست. این چالشها میتوانند بر دقت و کارایی مدل تأثیر بگذارند. در ادامه، چالشهای اصلی این پروژه توضیح داده شده است:

كيفيت و كميت دادهها:

- نبود قطعات استاندارد
 - تعداد کم دادهها
 - تنوع ناكافي

نویز و عوامل محیطی

- نويز محيط
- انعكاس صدا
- تنوع تجهيزات ضبط

نیروی وارده به قطعات

- متغیر بودن شدت ضربه
 - عدم یکنواختی

پیچیدگی جنس مواد

- شباهتهای صوتی
 - لايەبندى مواد

پروژه درس هوش مصنوعی— تشخیص جنس قطعه با ضربه 					_				_	_	_	, 	<u>-</u> ر			נפי	پر —	_		_
طراحی مدل یادگیری ماشین																				
بیشپرازش (Overfitting)	g) (ing)	tting	ttiı	tti	tir	in	1 <u>g</u>	g)) (ی	ِ شر	راز	پر	ض.	بشر	بي		•)
تطابق مدل با دادهها	، با	با داد	دادهه	دەھ	ಶಿಕಿತ	اده،	داد	دا	با د	ِ با	ل	Ja	م	نى	ابق	طا	ته		•	,
محاسبات سنگين	سنگ	نگين	ین	ن	ن	ن	ین	گیر	نگ	سن	w	ت	باد	ىب	باند	>	ما		•	,
γ																				

کد زده شده به زبان پایتون همراه توضیحات جزئی

کد زده شده به زبان پایتون همراه توضیحات جزئی: سلول ۱:

```
import librosa
import numpy as np
import tensorflow as tf
from tensorflow.keras.models import Sequential
from tensorflow.keras.layers import Dense
from sklearn.model_selection import train_test_split
from sklearn.preprocessing import LabelEncoder
import os
from tensorflow.keras.preprocessing.sequence import pad_sequences
from tensorflow.keras.layers import Conv1D, MaxPooling1D, Flatten
from sklearn.utils.class_weight import compute_class_weight
from tensorflow.keras.callbacks import EarlyStopping
from sklearn.metrics import confusion_matrix, classification_report
import matplotlib.pyplot as plt
import seaborn as sns
from sklearn.utils.class weight import compute class weight
```

در این بخش کتابخانه های مد نظر را اضافه کردیم...

توضيحات مربوط به كتابخانه librosa:

این کتابخانه برای پردازش سیگنالهای صوتی استفاده می شود و ابزارهای متعددی برای تحلیل و استخراج ویژگیهای صوتی فراهم می کند. برخی کاربردهای آن شامل:

- استخراج ویژگیهایی مثل Spectrogram ،MFCC، و Chroma Features.
 - بارگذاری فایلهای صوتی و تغییر نرخ نمونهبرداری (Resampling).
- تبدیل سیگنالهای صوتی به نمایشهای فرکانسی مثل STFT (تبدیل فوریه کوتاه مدت).

توضيحات مربوط به كتابخانه tensorflow:

یک کتابخانه یادگیری عمیق که برای ساخت و آموزش مدلهای هوش مصنوعی استفاده میشود. ابزارهایی که در کد شما به چشم میخورد:

Sequential: براى ساخت مدل هاى لايهاى.

Dense: لایه کاملاً متصل برای شبکههای عصبی.

Conv1D و MaxPooling1D: برای پردازش دادههای ترتیبی مثل صوت.

.Dense برای صاف کردن خروجیهای چندبعدی به ورودی لایههای Flatten

کاربرد tensorflow.keras.preprocessing.sequence.pad_sequences : این ابزار برای کاربرد کاربرد ویژگی) با افزودن مقدارهای خالی (پدینگ) استفاده می شود.

توضيحات مربوط به كتابخانه sklearn:

این کتابخانه ابزارهای متنوعی برای پردازش داده، ارزیابی مدل، و انجام یادگیری ماشین ارائه میدهد. از موارد استفاده در کد شما:

train_test_split: برای تقسیم داده به مجموعه آموزش و آزمایش.

LabelEncoder: برای تبدیل برچسبهای متنی به اعداد.

compute_class_weight: برای محاسبه وزن کلاسها در دیتاستهای نامتوازن.

confusion_matrix و classification_report: برای ارزیابی مدل با معیارهایی مثل دقت، بازخوانی و ماتریس سردرگمی.

توضیحات مربوط به کتابخانه Os:

این کتابخانه برای مدیریت فایلها و مسیرها استفاده میشود. مثلاً:

- دسترسی به فایلهای صوتی از پوشههای مشخص.
 - پیمایش در دایرکتوریها.

به طور خلاصه کتابخانه های فوق برای این موارد به کار رفته اند:

- ۱. پردازش دادههای صوتی (استخراج ویژگیها با librosa).
 - ۲. ساخت مدل یادگیری عمیق (با TensorFlow).
 - ۳. تقسیم دادهها و ارزیابی مدل (با sklearn).
- ۴. رفع مشکلات دیتاستهای نامتوازن (با محاسبه وزن کلاس).
- ه matplotlib و metplotlib و seaborn). نمایش نتایج و تجزیه وتحلیل مدل (با $^{\circ}$

سلول ۲:

from google.colab import drive drive.mount('/content/drive')

در این سلول، ما درایو گوگل خود را اضافه کرده ایم تا در ادامه فایل های مدنظر را از آن بخوانیم.

سلول ۳:

```
def preprocess_audio(audio, sr):
    audio = librosa.effects.preemphasis(audio)
    # audio = librosa.util.normalize(audio)
    return audio
```

این تابع بخشی از پیشپردازش صوتی است که معمولاً برای آمادهسازی دادههای صوتی برای مراحل بعدی، مانند استخراج ویژگیها یا آموزش مدل، استفاده میشود. در آرگومان های این تابع، audio و Sr وجود دارند که درمورد آن ها توضیح میدهیم:

- audio: سیگنال صوتی ورودی، به صورت یک آرایه عددی (NumPy array) که نمایانگر شدت سیگنال در نقاط زمانی مختلف است.
- sr: نرخ نمونهبرداری (Sampling Rate) سیگنال صوتی که تعداد نمونههای صوتی در هر ثانیه را مشخص می کند.

این تابع از کتابخانه librosa برای اعمال پیش تأکید (Pre-emphasis) روی سیگنال صوتی استفاده می شود. پیش تأکید یک فیلتر فرکانسی ساده است که به تقویت فرکانسهای بالا نسبت به فرکانسهای پایین کمک می کند.

هدف این عملیات:

- **کاهش نویز:** فرکانسهای پایین در صدا معمولاً دارای نویز بیشتری هستند.
- افزایش وضوح ویژگیها: برخی ویژگیهای صوتی مهم (مثل فرمنتها) در فرکانسهای بالاتر قرار دارند.
- بهبود عملکرد مدل: در مسائل یادگیری ماشین مرتبط با صوت، پیش تأکید می تواند دادههای بهتری برای استخراج ویژگیها فراهم کند.

audio = librosa.util.normalize (audio) #: این بخش کامنت شده است، اما اگر فعال باشد، از تابع normalize برای نرمال سازی سیگنال صوتی استفاده می شود.

هدف نرمالسازي:

- مقیاس سیگنال صوتی را به یک بازه مشخص (معمولاً بین -۱ و ۱) تغییر میدهد.
- از مقادیر بسیار بزرگ یا بسیار کوچک جلوگیری میکند که ممکن است در یادگیری مدل اختلال ایجاد کند.

سلول ٤:

```
def extract features (file_path):
    audio, sr = librosa.load(file path, sr=None)
    mfcc = librosa.feature.mfcc(y=audio, sr=sr, n mfcc=13)
   mfcc mean = np.mean(mfcc, axis=1)
    spectral contrast = librosa.feature.spectral contrast(y=audio, sr=sr)
    spectral contrast mean = np.mean(spectral contrast, axis=1)
    chroma = librosa.feature.chroma stft(y=audio, sr=sr)
    chroma mean = np.mean(chroma, axis=1)
    mel spec = librosa.feature.melspectrogram(y=audio, sr=sr)
   mel spec mean = np.mean(mel spec, axis=1)
    zcr = librosa.feature.zero crossing rate(audio)
    zcr mean = np.mean(zcr)
    flatness = librosa.feature.spectral flatness(y=audio)
    flatness mean = np.mean(flatness)
    ویژگے های رول آف فرکانسی # #
```

```
features = np.hstack([
    mfcc mean,
    Spectral_contrast_mean, # كنتراست طيفي
    chroma mean ,
    zcr mean ,
    flatness mean,
return features
```

MFCC یکی از مهمترین ویژگیهای صوتی است که الگوهای طیفی در مقیاس مل را مدل میکند. MFCC یکی از مهمترین ویژگیهای صوتی است که الگوهای طیفی در مقیاس مل را مدل میکند. n_mfcc=13 نشان میدهد که ۱۳ ضرایب محاسبه شده و بهعنوان ویژگی نهایی ذخیره میشود.

spectral_contrast : تفاوت شدت فرکانسها در باندهای مختلف را اندازه گیری میکند و به تشخیص تفاوتهای بین مناطق فرکانسی کمک میکند.

کروماتیک توزیع انرژی در ۱۲ گام موسیقی را نمایش میدهد. در اینجا استفاده از axis=1 مهم است زیرا:

- √ میانگین انرژی برای هر گام کروماتیک (بهصورت جداگانه) در طول کل بازه زمانی محاسبه میشود.
 - ✓ خروجی یک بردار ۱۲-بعدی است که اطلاعات خاص هر گام را حفظ میکند.

Zero Crossing Rate (ZCR): تعداد عبورهای صفر سیگنال (از مثبت به منفی یا برعکس) را اندازه گیری می کند و برای تمایز بین سیگنالهای موسیقی و صداهای کوبهای مفید است.

Spectral Flatness (فلاتر طیفی): یکنواختی طیف را اندازه گیری می کند. مقدار بالای فلاتر نشان دهنده نویز یا صداهای یکنواخت است.

Features : ویژگیهای استخراجشده در قالب یک بردار با استفاده از np.hstack ترکیب میشوند

برخی ویژگیها در این سلول از کد کامنت شدهاند:

- Spectral Rolloff: نقطهای که در آن انرژی طیفی به درصد خاصی (مثلاً ٪۸۵) کاهش مییابد.
 - Spectral Bandwidth: ميزان گستردگي فركانسها.
 - Energy: انرژی کل سیگنال.
 - Dominant Frequency: فركانس غالب در سيگنال.
 - Mean Frequency: میانگین فرکانسها.

سلول ٥:

```
# def augment_time_stretch(audio, sr, rates=[0.8, 1.2]):
# augmented_audios = []
# for rate in rates:
# augmented_audios.append(librosa.effects.time_stretch(audio, rate))
# return augmented_audios
```

ما در این بخش از کد تابعی تعریف کرده ایم که اگر دیتاست و داده ها کوتاه و کم بودند، کشش زمانی داشته باشیم. این تابع، سرعت صوت را به ۰.۸ و ۱.۲ تغییر میداد و آن را سیو میکرد تا داده ها را زیاد کند.

سلول ٦:

```
def load_data(audio_folder):
    features = []
    labels = []
    filenames = []

# خواندن تمام فايلها در پوشه
for label in os.listdir(audio_folder):
    label_folder = os.path.join(audio_folder, label)
    if os.path.isdir(label_folder):
        for file in os.listdir(label_folder):
            if file.endswith(".wav"):
                file_path = os.path.join(label_folder, file)
                      feature = extract_features(file_path)
                      features.append(feature)
                      labels.append(label)
                      filenames.append(file)

return np.array(features), np.array(labels), filenames
```

این سلول وظیفه بارگذاری دادههای صوتی از پوشه درون گوگل درایو، استخراج ویژگیها از این دادهها، و لیبل زنی داده ها را بر عهده دارد. لیست ویژگیها به یک آرایه NumPy تبدیل شده و همراه با لیبل ها و نام فایلها برگردانده میشود.

خروجی:

- features: آرایهای شامل ویژگیهای استخراجشده از فایلهای صوتی.
 - labels: آرایهای از برچسبهای متنی (نام دستهبندی).
 - filenames: لیستی از نام فایلهای صوتی.

این سلول فرض می کند که پوشه صوتی (مثلاً audio_folder) ساختاری شبیه به زیر دارد:

شکل۳- مسیر فایل ها و دایرکتوری دادهها (دیتاست)

سلول ٧:

```
audio_folder = r"/content/drive/MyDrive/Colab
Notebooks/AI_Project_AudioDetection/finally_data"
X, y , filenames = load_data(audio_folder)
```

بارگذاری دادهها از پوشه دادههای صوتی در این سلول انجام میشود. نکته ای که حائز اهمیت و یادآوری است این است که ما از Raw String ها باید در اینجا استفاده کنیم که پایتون ۱ ها را به عنوان دستورات نشناسد.

سلول ۸:

```
encoder = LabelEncoder()
y_encoded = encoder.fit_transform(y)
```

این کد با استفاده از کلاس LabelEncoder از کتابخانه sklearn برچسبهای متنی را به مقادیر عددی تبدیل میکند. این فرآیند رمزگذاری برچسبها (Label Encoding) نامیده میشود و برای آمادهسازی برچسبها برای مدلهای یادگیری ماشین مورد استفاده قرار میگیرد. لیبل انکودر، یک راه سریع و ساده برای تبدیل مقادیر متنی به عددی است.

چرا از این روش استفاده میشود؟

مدلهای یادگیری ماشین (مانند شبکههای عصبی یا SVM) با دادههای عددی کار می کنند و نمی توانند مقادیر متنی را مستقیماً پردازش کنند.

سلول ۹:

```
X_train, X_test, y_train, y_test, filenames_train, filenames_test =
train test split(X, y encoded, filenames, test size=0.2, random state=41
model = Sequential()
model.add(Conv1D(32, kernel size=3, activation='relu',
input shape=(X train.shape[1], 1)))
model.add(MaxPooling1D(pool size=2))
model.add(Flatten())
model.add(Dense(32, activation='relu'))
model.add(Dense(len(np.unique(y encoded)), activation='softmax'))
model.compile(optimizer='adam', loss='sparse categorical crossentropy',
metrics=['accuracy'])
class weights = compute class weight('balanced',
classes=np.unique(y_train), y=y train)
class_weights_dict = dict(enumerate(class_weights))
history = model.fit(X_train, y_train, epochs=60, batch_size=32,
validation_data=(X_test, y_test), class_weight=class_weights_dict)#,
loss, accuracy = model.evaluate(X test, y test)
print(f"Test Accuracy: {accuracy*100:.2f}%")
```

در این سلول، شبکه عصبی کانولوشنی خود را مینویسیم. ابتدا داده ها را به داده های تست و آموزش تقسیم کرده و سپس آن را آموزش میدهیم.

random_state=41: تعیین یک دانه (seed) ثابت برای تقسیم دادهها به طور تصادفی. این باعث میشود که نتایج هر بار ثابت باشد.

Sequential: به این معناست که لایهها به ترتیب و به صورت خطی اضافه خواهند شد. در این نوع مدلها، لایهها به صورت تسلسلی به هم متصل هستند.

افزودن لايهها به مدل:

لایه اول: Conv1D (لایه کانولوشن یکبعدی)

- ۳۲: تعداد فیلترهای کانولوشن. هر فیلتر یک ویژگی خاص از دادهها را استخراج میکند. در اینجا ۳۲ فیلتر برای استخراج ویژگیهای مختلف از سیگنال صوتی استفاده میشود.
- kernel_size=3: اندازه کرنل (یا فیلتر). این مشخص میکند که هر فیلتر به چند عنصر از ورودی نگاه خواهد کرد. در اینجا کرنل ۳ (سه عنصر) است.
- input_shape= $(X_{train.shape}[1], 1)$ ورودی به لایه کانولوشنی. چون ورودی شما یک آرایه :input_shape= $(X_{train.shape}[1], 1)$ دوبعدی است، $[X_{train.shape}[1]]$ تعداد ویژگیها (ویژگیهای صوتی) را نشان می دهد و ۱ به این معنا است که ورودیها یک بعدی هستند (تک کانال).

لایه دوم: MaxPooling1D (لایه ماکسپولینگ یکبعدی)

• MaxPooling1D(pool_size=2): این لایه برای کاهش ابعاد دادهها و استخراج ویژگیهای برجسته تر استفاده می شود. در اینجا از ماکس پولینگ با اندازه ۲ استفاده شده است، به این معنا که از میانگین بزرگ ترین مقدار در هر دو عنصر پیاپی انتخاب می شود. این باعث کاهش ابعاد و افزایش ویژگیهای مهم می شود.

لایه سوم: Flatten (لایه صافسازی)

• Flatten): این لایه دادههای چندبعدی را به یک آرایه یکبعدی تبدیل میکند تا بتوان آنها را به لایههای Dense

لايه چهارم: Dense (لايه چگال)

- Dense: این یک لایه کاملاً متصل است که در آن هر نورون به همه نورونهای لایه قبلی متصل است.
- ۳۲: تعداد نورونهای لایه. این لایه دارای ۳۲ نورون است که اطلاعات استخراجشده از لایههای قبلی را پردازش میکنند.

لایه پنجم: Dense (لایه چگال نهایی)

• (len(np.unique(y_encoded): تعداد نورونها معادل تعداد کلاسها (برچسبهای یکتا) است. برای هر برچسب (کلاس) یک نورون در این لایه وجود دارد.

• Softmax: تابع فعال سازی Softmax: تابع فعال سازی softmax: تابع فعال سازی برمال شده بین دروجی ها به احتمال های نرمال شده بین . • و ۱ استفاده می شود. این تابع برای مسائل طبقه بندی چند کلاسه مناسب است.

كامپايل مدل:

- optimizer='adam': از الگوریتم Adam برای بهینهسازی استفاده می شود. این الگوریتم برای یادگیری سریع تر و پایدار تر معروف است.
- Cross-Entropy: از loss='sparse_categorical_crossentropy براى محاسبه ميزان خطا در مدل sparse_categorical_crossentropy به صورت عددی است، از y_encoded استفاده می شود. استفاده می شود.

آموزش مدل:

- compute_class_weight('balanced', ...) برای مقابله با مشکلات عدم توازن کلاسها (اگر تعداد نمونههای برخی کلاسها بسیار کم یا زیاد باشد)، از وزنهای متعادل استفاده می شود. این کار باعث می شود که مدل برچسبهای کمنمونه را بیشتر در نظر بگیرد.
 - epochs=60: تعداد دفعاتی که مدل باید روی دادهها آموزش ببیند.
 - batch_size=32: اندازه دستهای که در هر مرحله از آموزش به مدل داده میشود.
- validation_data=(X_test, y_test): دادههای تست برای ارزیابی مدل در طول فرآیند آموزش استفاده میشود.
- class_weight=class_weights_dict: وزنهای متعادل برای کلاسها برای مقابله با مشکلات توازن کلاسها به مدل داده می شود.

و در انتها، ارزیابی مدل:

accuracy مدل را روی دادههای تست ارزیابی می کند و دو مقدار evaluate(X_{test} , y_{test}) \checkmark را برمی گرداند.

هنگام اجرای این سلول، خروجی زیر را دریافت خواهیم کرد که بعضا بستگی به شانس، درصد دقت آن، ۹۶.۶۹ گزارش میشود. این نشان میدهد که کد به خوبی بر روی این دیتاست اندک ما آموزش دیده و آماده پاسخگویی و تست نتایج جدید خواهد بود. خروجی اجرای این سلول نیز در صفحه بعدی آورده شده است:

B 14/60	
Epoch 1/60	rc/layers/convolutional/base_conv.py:107: UserWarning: Do not pass an
	en using Sequential models, prefer using an `Input(shape)` object as the first layer in
the model instead.	en using sequential models, prefer using all imputesmape, object as the in strayer in
super()init(activity_regularizer=activity_regularizer	larizer. **kwargs)
4/4	- 2s 70ms/step - accuracy: 0.1832 - loss: 6.4155 - val_accuracy: 0.2667 - val_loss:
3.2810	
Epoch 2/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.3431 - loss: 3.3911 - val_accuracy: 0.4000 - val_loss:
1.7414	
Epoch 3/60	
4/4	- 0s 15ms/step - accuracy: 0.3124 - loss: 2.2778 - val_accuracy: 0.5667 - val_loss:
1.2060	
Epoch 4/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.5021 - loss: 1.3118 - val_accuracy: 0.5333 - val_loss:
1.0818	
Epoch 5/60 4/4 ———————————————————————————————————	- 0s 21ms/step - accuracy: 0.4951 - loss: 1.2775 - val_accuracy: 0.6000 - val_loss:
0.9745	- 05 211115/Step - accuracy. 0.4931 - 1055. 1.2773 - Val_accuracy. 0.0000 - Val_1055.
Epoch 6/60	
4/4 ———————————————————————————————————	- 0s 16ms/step - accuracy: 0.5591 - loss: 1.0044 - val_accuracy: 0.7333 - val_loss:
0.7754	
Epoch 7/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.6600 - loss: 0.7897 - val_accuracy: 0.7667 - val_loss:
0.6797	
Epoch 8/60	
4/4	- 0s 15ms/step - accuracy: 0.7405 - loss: 0.7517 - val_accuracy: 0.7000 - val_loss:
0.8511	
Epoch 9/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.7335 - loss: 0.7305 - val_accuracy: 0.8333 - val_loss:
0.4825	
Epoch 10/60	0-16/
4/4 ———————————————————————————————————	- 0s 16ms/step - accuracy: 0.7371 - loss: 0.6328 - val_accuracy: 0.8667 - val_loss:
Epoch 11/60	
4/4———————————————————————————————————	- 0s 15ms/step - accuracy: 0.8030 - loss: 0.5229 - val_accuracy: 0.7667 - val_loss:
0.5975	03 131113/300p accuracy. 0.0030 1033. 0.3227 var_accuracy. 0.7007 var_1033.
Epoch 12/60	
4/4	- 0s 15ms/step - accuracy: 0.8497 - loss: 0.4672 - val_accuracy: 0.9000 - val_loss:
0.3755	
Epoch 13/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.8434 - loss: 0.4473 - val_accuracy: 0.9000 - val_loss:
0.3435	
Epoch 14/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.8979 - loss: 0.3501 - val_accuracy: 0.9000 - val_loss:
0.3240	
Epoch 15/60	- 0c 19mc/cton 2001/2014 10cc 0.2000 val 2001/2014 0.0222 val 10cc
4/4 ———————————————————————————————————	- 0s 18ms/step - accuracy: 0.9140 - loss: 0.2989 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
0.2915 Epoch 16/60	
4/4 ———————————————————————————————————	- 0s 17ms/step - accuracy: 0.9466 - loss: 0.2689 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
0.2917	- 03 17 ms/ seep accuracy. 0.7100 1033. 0.2007 vai_accuracy. 0.7333 - vai_1033.
Epoch 17/60	
4/4	- 0s 15ms/step - accuracy: 0.9263 - loss: 0.2794 - val_accuracy: 0.9667 - val_loss:
0.2460	
Epoch 18/60	
4/4	- 0s 15ms/step - accuracy: 0.9630 - loss: 0.2469 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
0.2553	
Epoch 19/60	
4/4	- 0s 15ms/step - accuracy: 0.9302 - loss: 0.2424 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
0.2437	
Epoch 20/60	0.44 /
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.9435 - loss: 0.2313 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
0.2201 Enoch 21/60	
Epoch 21/60	

4/4	0-15/
4/4 — — — — — — — — — — — — — — — — — — —	- 0s 15ms/step - accuracy: 0.9471 - loss: 0.2141 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
Epoch 22/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.9067 - loss: 0.2197 - val_accuracy: 0.9667 - val_loss:
0.2044	03 171113/31cp - accuracy. 0.7007 - 1033. 0.2177 - vai_accuracy. 0.7007 - vai_1033.
Epoch 23/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.9818 - loss: 0.2043 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
0.2487	00 1 11113/300p accuracy. 0.7010 10331 0.2010 Var_accuracy. 0.7000 Var_1033.
Epoch 24/60	
4/4	– 0s 17ms/step - accuracy: 0.9476 - loss: 0.2058 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1759	
Epoch 25/60	
4/4	– 0s 17ms/step - accuracy: 0.9805 - loss: 0.1837 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
0.2005	
Epoch 26/60	
4/4	– 0s 15ms/step - accuracy: 0.9599 - loss: 0.1802 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
0.1921	
Epoch 27/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.9427 - loss: 0.1660 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1597	
Epoch 28/60	0.12/
4/4	- 0s 13ms/step - accuracy: 0.9791 - loss: 0.1353 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
0.2144 Epoch 29/60	
4/4 ———————————————————————————————————	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.9583 - loss: 0.1527 - val_accuracy: 0.9667 - val_loss:
0.1466	03 141115/Step - accuracy. 0.7303 - 1055. 0.1327 - Var_accuracy. 0.7007 - Var_1055.
Epoch 30/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.9732 - loss: 0.1416 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
0.1808	00 1 11113/300p accaracy. 0.7702 1033. 0.1110 var_accaracy. 0.7000 var_1033.
Epoch 31/60	
4/4	– 0s 15ms/step - accuracy: 0.9742 - loss: 0.1321 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1461	
Epoch 32/60	
4/4	– 0s 15ms/step - accuracy: 0.9966 - loss: 0.1228 - val_accuracy: 0.9667 - val_loss:
0.1472	
Epoch 33/60	
4/4	– 0s 14ms/step - accuracy: 0.9914 - loss: 0.1205 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1398	
Epoch 34/60	
4/4	- 0s 15ms/step - accuracy: 0.9914 - loss: 0.1159 - val_accuracy: 0.9667 - val_loss:
0.1419	
Epoch 35/60	- 0c 10mg/stan accuracy 0.0750 loca 0.1061 wal accuracy 0.0667 wal loca
4/4 — — — — — — — — — — — — — — — — — — —	- 0s 18ms/step - accuracy: 0.9750 - loss: 0.1061 - val_accuracy: 0.9667 - val_loss:
Epoch 36/60	
4/4	- 0s 15ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.1018 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1273	00 101110/ 000p accuracy. 1.0000 1033. 0.1010 vai_accuracy. 1.0000 -vai_1033.
Epoch 37/60	
4/4	– 0s 14ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.1111 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
0.1554	
Epoch 38/60	
4/4	– 0s 14ms/step - accuracy: 0.9575 - loss: 0.1031 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1184	
Epoch 39/60	
4/4	- 0s 16ms/step - accuracy: 0.9685 - loss: 0.1210 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1063	
Epoch 40/60	0.45 /
4/4	- 0s 15ms/step - accuracy: 0.9617 - loss: 0.1036 - val_accuracy: 0.9333 - val_loss:
0.2034 Fresh 41 (60	
Epoch 41/60 4/4———————————————————————————————————	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.9390 - loss: 0.1116 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1018	08 14ms/step - accuracy. 0.9390 - 1088. 0.1110 - Val_accuracy: 1.0000 - Val_1088:
Epoch 42/60	
4/4 ———————————————————————————————————	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.9766 - loss: 0.1175 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1077	7 mp

Epoch 43/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0762 - val_accuracy: 0.9667 - val_loss:
0.1218	00 1 11115/ Step accuracy. 1.0000 1035. 0.0702 vai_accuracy. 0.7007 vai_1055.
Epoch 44/60	
4/4	– 0s 15ms/step - accuracy: 0.9742 - loss: 0.0828 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1097	
Epoch 45/60	
4/4	- 0s 18ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0754 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1033	
Epoch 46/60	
4/4	– 0s 15ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0670 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1071	
Epoch 47/60	
4/4	– 0s 15ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0708 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.0992	
Epoch 48/60	
4/4	– 0s 15ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0620 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.0967	
Epoch 49/60	
4/4	– 0s 15ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0658 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.0935	
Epoch 50/60	
4/4 ———————————————————————————————————	– 0s 14ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0730 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.0969	
Epoch 51/60	
4/4 ———————————————————————————————————	- 0s 15ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0646 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.0909	
Epoch 52/60	
4/4	- 0s 15ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0546 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.0895	
Epoch 53/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0641 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.1005	
Epoch 54/60	
4/4	— 0s 18ms/step - accuracy: 0.9914 - loss: 0.0624 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.0863	
Epoch 55/60	0.45 4
4/4	Os 15ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0634 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.0741	
Epoch 56/60	0-14/
4/4	— 0s 14ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0601 - val_accuracy: 0.9667 - val_loss:
0.0983	
Epoch 57/60	0.14
0.0935	- 0s 14ms/step - accuracy: 0.9852 - loss: 0.0628 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
Epoch 58/60	
4/4 ———————————————————————————————————	- 0s 14ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0565 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.0725	— 05 141118/Step - accuracy: 1.0000 - 1088: 0.0505 - var_accuracy: 1.0000 - var_1088:
Epoch 59/60	
4/4	- 0s 14ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0577 - val_accuracy: 0.9667 - val_loss:
0.0934	••• 1 mis/step - accuracy. 1.0000 - 1055. 0.0577 - var_accuracy. 0.7007 - var_1055.
Epoch 60/60	
4/4	Os 16ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0577 - val_accuracy: 1.0000 - val_loss:
0.0691	00 101110/000p
1/1	- 0s 26ms/step - accuracy: 1.0000 - loss: 0.0691
Test Accuracy: 100.00%	- 100 20 110 100 100 100 100 100 100 100

خروجی سلول شماره ۱۰ و آموزش مدل شبکه عصبی کانولوشنی

سلول ۱۰:

```
# ما poch وسم نمودار دقت بر حسب epoch والم نمودار دقت بر حسب epoch plt.plot(history.history['accuracy'], label='Training Accuracy')

plt.plot(history.history['val_accuracy'], label='Validation Accuracy')

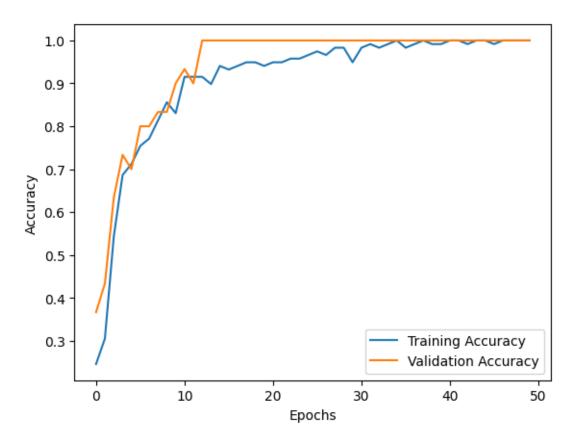
plt.xlabel('Epochs')

plt.ylabel('Accuracy')

plt.legend()

plt.show()
```

این سلول، نمودار زیر را به ما خروجی خواهد داد که نشاندهنده دقت مدل در دادههای آموزشی و اعتبارسنجی در طول دورههای مختلف آموزش است که همانطور که میبینید در انتها به یک همگرا شده اند.

شكل ۴- خروجي نمودار تغييرات دقت برحسب هر اپوک

سلول ۱۱:

در این سلول، نمایش نمونههای پیشبینیشده، نمایش confusion matrix، و گزارش عملکرد (classification report) انجام شده.

نتیجه و خروجی این سلول (سلول ۱۱) در زیر قابل مشاهده است:

```
Class carton: Example filename -> Carton_3 - Copy.wav
Class Glass: Example filename -> Glass_55.wav
Class metal: Example filename -> Metal_68.wav
Class Pelastic: Example filename -> Plastic_55.wav
Class Roll: Example filename -> Roll 9.wav
Class Seramic: Example filename -> Seramic 09.wav
Class Wood: Example filename -> Wood 4.wav
1/1 -
                                         Os 93ms/step
               precision
                             recall f1-score support
      carton
                                         1.00
       Glass
                    1.00
                               1.00
                                          1.00
       metal
    Pelastic
                               1.00
        Roll
                    1.00
                                          1.00
                                          1.00
     Seramic
   macro avg
weighted avg
                                 Confusion Matrix
                               0
                                                                           - 2
                                                                           - 1
                               0
                                                                           - 0
             carton
                      Glass
                              metal
                                      Pelastic
                                               Roll
                                                               Wood
                                                      Seramic
                                   Predicted Labels
```

شکل۵- خروجی ماتریکس کانفیوژن برای دیدن پیش بینی ها

سلول ۱۲:

```
# بيشيبنى برچسب جنسيت 

predictions = model.predict(X_test)

# تبديل پيشيبنى ها به برچسبهاى اصلى 

predicted_labels = encoder.inverse_transform(np.argmax(predictions, axis=1))

true_labels = encoder.inverse_transform(y_test)

# تست شيف 

num_samples = max(10, len(X_test))

for i in range(num_samples):
    print(f"Sample {i+1}:")
    print(f"File: {filenames_test[i]}")
    print(f"True label: {true_labels[i]}")

    print(f"Predicted label: {predicted_labels[i]}")

    print("-" * 50)
```

این سلول برای پیشبینی و ارزیابی عملکرد مدل در پیشبینی برچسبهای کلاسها (مثلاً جنسیت یا هر نوع برچسب دیگر) استفاده میشود.

inp.argmax(predictions, axis=1) این دستور برای پیدا کردن کلاس با بالاترین احتمال برای هر نمونه در پیشبینیها استفاده میشود. در واقع، با توجه به احتمالات پیشبینی شده، این دستور کلاسی را که احتمال بیشتری دارد انتخاب می کند.

encoder.inverse_transform (...): این تابع از LabelEncoder برای تبدیل مقادیر عددی (که از مدل خروجی گرفته شده) به برچسبهای اصلی (متنی) استفاده می کند. به عبارت دیگر، پیشبینیهای عددی به نام کلاسهای واقعی تبدیل می شوند.

سلول ۱۳:

```
def predict_sound_type_with_reasons(file_path):
              audio, sr = librosa.load(file path, sr=None)
              audio = preprocess audio(audio, sr)
              features = extract features(file path)
              features = features.reshape(1, -1)
              predictions = model.predict(features)
              top 3 indices = np.argsort(predictions[0])[::-1][:3] # ایندکس های سه #
              درصد شباهت سه # إtop_3_probabilities = predictions[0][top_3_indices] المامة ال
پیشبینی برتر
              top 3 names = encoder.inverse transform(top 3 indices)
              سه # (important features = np.argsort(dominant features)[::-1][:7]
ویـژگـی مـهم
             reasons = [
                           f"Feature {i} with value {dominant features[i]:.4f}"
                            for i in important features
                                            {"Type": name, "Similarity": f"{prob*100:.2f}%", "Reason":
reasons}
                                           for name, prob in zip(top 3 names, top 3 probabilities)
```

این سلول (سلول ۱۳) برای پیشبینی نوع صدا از یک فایل صوتی خاص و ارائه دلایل انتخاب بر اساس ویژگیهای برجسته آن طراحی شده است.

sr=None به این معنی است که نمونهبرداری (sampling rate) فایل صوتی به طور پیشفرض نگهداشته می شود.

در اینجا کاری میکند که یک نمونه فایل صوتی در یک درایه قرار گیرد. features.reshape(1,-1)

این تابع برای یک فایل صوتی، سه پیشبینی برتر از مدل را میدهد و دلایل انتخاب آنها را بر اساس ویژگیهای برجسته ورودی توضیح میدهد.

سلول ۱٤:

کد پیشبینی نوع صدا (کلاس) برای یک فایل صوتی جدید انجام میدهد و سه پیشبینی برتر را به همراه درصد شباهت و دلایل انتخاب آنها به صورت قابل فهم نمایش میدهد. این به کاربر کمک میکند تا علاوه بر نتیجه پیشبینی، دلیل انتخاب آن را نیز بفهمد.

در بخش بعدی، تست کد و خروجی داده های تست را میتوانید مشاهده کنید....

تست کد و پیش بینی صدای ضربه به قطعات جدید

تست کد و پیش بینی صدای ضربه به قطعات جدید:

تست اول:

با استفاده از سلول آخر (سلول شماره ۱۴) و داد آدرس زیر، به خروجی زیر دست یافتیم:

test_file = r"/content/drive/MyDrive/Colab Notebooks/AI_Project_AudioDetection/test/در قوری.wav"

نتيجه:

```
Prediction 1:
   Type: Metal
   Similarity: 95.68%

Prediction 2:
   Type: Pelastic
   Similarity: 1.96%

Prediction 3:
   Type: Carton
   Similarity: 1.43%
   Reasons: Feature 1 with value 84.2023, Feature 3 with value 36.4675,

Feature 2 with value 19.4242, Feature 13 with value 19.2450, Feature 18 with value 17.7276, Feature 19 with value 17.1920, Feature 17 with value 15.9307
```

که نشان میدهد توانستیم صدای در قوری فلزی را تشخیص دهیم.

تست دوم:

نتيجه:

test_file = r"/content/drive/MyDrive/Colab Notebooks/AI_Project_AudioDetection/test/پایه میز.wav"

Prediction 1:
 Type: Metal
 Similarity: 99.45%

Prediction 2:
 Type: Pelastic
 Similarity: 0.44%

Prediction 3:
 Type: Carton
 Similarity: 0.05%
 Reasons: Feature 1 with value 72.5025, Feature 3 with value

30.5587, Feature 13 with value 18.0171, Feature 18 with value 16.8498,

Feature 19 with value 16.4302, Feature 17 with value 15.9818, Feature 16 with value 14.4989

که مجددا نشان میدهد در تست دوم نیز مدل ما به خوبی توانسته جنس ماده را علی رغم کمبود دیتا برای آموزش، تشخیص دهد.

در ادامه تست های دیگری نیز انجام شدند که مدل به خوبی نیز آن ها را تشخیص داد که به جهت دوری از کثرت در نوشتار، از آوردن آنها در این گزارش خودداری شد اما در ارائه درصورت وجود زمان به آن ها نیز خواهیم پرداخت.

منابع:

- ست: \checkmark دیتاست این پروژه در کارگاهها و مکان های زیر تهیه شده است:
- کارگاه ماشین ابزار دانشگاه علم و صنعت ایران
- کارگاه اتومکانیک دانشگاه علم و صنعت ایران
 - کلاس درس هوش مصنوعی (کلاس ۱۱۶)
- دانشکده مهندسی معماری دانشگاه علم و صنعت
 - خوابگاه دانشجویی داخل
 - ستفاده از chatgpt برای نوشتن برخی سلولها \checkmark
 - Deep Learning for Audio Classification ✓